

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра міжнародних економічних відносин

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
к. е. н., доцент Уханова І.О.

“ _____ ” _____ 2023 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»
за освітньою програмою «Міжнародні економічні відносини»
на тему:

**«Проблеми та перспективи розвитку імпорту товарів легкої
промисловості України»**

Виконавець:
студент 64 групи ФМЕ
Єндилетов Артем Володимирович _____

Науковий керівник:
к.е.н, доцент
Воронова О. В. _____

Одеса – 2023 рік

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ ІМПОРТУ ТОВАРІВ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ.....	6
1.1. Особливості функціонування ринку товарів легкої промисловості.....	6
1.2. Імпорт товарів легкої промисловості як чинник впливу на економічний розвиток країни.....	11
1.3. Методичний аспект дослідження імпорту товарів легкої промисловості..	18
Висновки до розділу 1.....	21
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ІМПОРТУ ТОВАРІВ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ.....	24
2.1. Загальна характеристика стану легкої промисловості України.....	24
2.2. Аналіз чинників, що впливають на обсяги імпорту товарів легкої промисловості України.....	46
2.3. Аналіз показників імпорту товарів легкої промисловості України.....	56
Висновки до розділу 2.....	67
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ІМПОРТУ ТОВАРІВ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ В УКРАЇНІ.....	69
3.1. Рекомендації щодо змін у законодавчій системі регулювання імпорту товарів легкої промисловості	69
3.2. Стратегія вирішення проблем, пов'язаних з імпортом товарів в галузі легкої промисловості.....	73
Висновки до розділу 3.....	80
ВИСНОВКИ.....	82
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	88

ВСТУП

Легка промисловість, як галузь, відіграє важливу роль у виробництві валового національного продукту в економіці України. Приблизно половина випуску непродовольчих товарів народного споживання в Україні припадає на легку промисловість. Ця галузь виробництва є однією з найважливіших серед непродовольчих секторів. Продукція легкої промисловості спрямована на задоволення потреб населення, забезпечуючи його тканинами, одягом, взуттям та іншими предметами споживання. Крім того, ці продукти використовуються як сировина та допоміжні матеріали в інших галузях промисловості, таких як харчова та машинобудівна.

На сьогоднішній день ця галузь переживає кризовий період, і тому аналіз її сучасного стану та проблем імпорту дозволить визначити можливості та перспективи відновлення та розвитку легкої промисловості України, що і обумовлює актуальність теми.

Мета і завдання кваліфікаційної роботи. Головною метою роботи є теоретико-практичне обґрунтування напрямів розвитку імпорту товарів легкої промисловості України.

Для досягнення поставленої мети були поставлені такі завдання:

- визначити особливості функціонування ринку товарів легкої промисловості;
- дослідити імпорт товарів легкої промисловості як чинник впливу на економічний розвиток країни;
- встановити методичні аспекти дослідження імпорту товарів легкої промисловості;
- проаналізувати імпорт товарів легкої промисловості України;

- визначити перспективи розвитку імпорту товарів легкої промисловості.

Об'єктом дослідження є процес організації імпорту товарів легкої промисловості.

Предметом дослідження є теоретико-методологічні аспекти розвитку імпорту товарів легкої промисловості.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети та розв'язання завдань дослідження в роботі були використані наступні методи: систематизації та узагальнення, аналіз і синтез, індукція та дедукція, аналітичні та графічні методи.

Виконання кваліфікаційної роботи включало використання програмних пакетів MS Excel.

Інформаційна база дослідження. Для підготовки кваліфікаційної роботи магістра використовувалися наукові-практичні досягнення вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів, нормативно-правові акти України, матеріали науково-практичних конференцій.

Публікації та апробація результатів дослідження. За результатами виконання кваліфікаційної роботи опубліковано 1 статтю.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, списку використаних джерел (40 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 91 сторінку. Основний зміст викладено на 87 сторінках. Робота містить 10 таблиць та 11 рисунків.

ВИСНОВКИ

Структура легкої промисловості є досить складною. Вона відбиває технологічні стадії переробки натуральної чи хімічної сировини. До неї входять сировинні виробництва (отримання бавовни, шкір тварин), напівпродуктові (текстильне, хутряне, шкіряне), що дає кінцеву продукцію (швейна, трикотажна, взуттєва). Особливий вид виробництва – виготовлення своєрідної фурнітури.

Активізація торгівлі між країнами, залучення до міжнародного товарообігу нових держав і територій змінюють світовий ринок та посилюють міжнародну конкуренцію у сфері виробництва та насичення ринку товарами повсякденного попиту, продукцією технічного призначення. Підвищення в останні кілька років курсу євро та послаблення ділової активності ряду країн призвели до стагнації виробництва продукції легкої промисловості в Європі у багатьох сегментах та зміни основних гравців на світовому ринку. Сьогодні лідерами в легкій промисловості є Китай, країни Середньої та Південно-Східної Азії, а також країни Південної Америки, що бурхливо розвиваються останнім часом. У цих країнах легка промисловість оголошена пріоритетною для розвитку національної економіки. У період до 2020 року виробництво та ринки цих країн (за оцінкою експертів) складуть більшу частину світової економіки, більш високу частку зростання доходу в порівнянні з економіками США та країн Європи.

Споживчий ринок товарів надає визначальний вплив підтримку загальноекономічної динаміки високому рівні. Стійке зростання реальної заробітної плати та пенсій сприяло підвищенню частки споживчих витрат населення, на які сьогодні припадає понад 70% усіх грошових витрат середньостатистичного українця. Причому зростання доходів населення призвело не тільки до нарощування

обсягів продажу товарів легкої промисловості, а й до зміни асортиментної структури споживання товарів. Сьогодні купівельні переваги заможного населення переключаються на користь більш дорогих та якісних товарів, покращених споживчих властивостей та модного дизайну. У покупках низькодохідних та середньо-прибуткових груп населення переважають вироби середньої якості, але доступні за ціною: китайський, в'єтнамський, турецький одяг, взуття, трикотажні та панчішно-шкарпеткові вироби, а також товари спільного, вітчизняного та білоруського виробництва. У групі одягу та взуття зберігаються високі темпи продажу товарів молодіжної моди та спортивного спрямування.

Структура споживання товарів легкої промисловості збереже свої пропорції – пріоритет у споживанні належатиме індивідуальному покупцю (населенню). Продукція лінією державних закупівель, збільшившись в абсолютному вираженні, збереже свою нинішню частку.

Істотно в перспективі зміниться і структура українського ринку, більш збалансованим стане співвідношення виробництва, легального імпорту, контрабандної та контрафактної продукції вже у 2024 році, а до 2030 року передбачається довести частку продажу товарів тіньового виробництва та незаконно ввезених товарів на територію України до 10%.

Покращення структури українського ринку можливе через впровадження комплексу заходів, спрямованих на створення цивілізованого та конкурентоспроможного ринку. Це передбачає підтримку створення сучасних товаропровідних мереж як альтернативи нечіткій, а часто й злочинній, неорганізованій торгівлі на речових ринках.

В розділі 2 визначено, що чисельність підприємств на ринку легкої промисловості в Україні входить до найбільших в Європі. З цих підприємств понад

800 є великими та середніми підприємствами. Український ринок легкої промисловості виробляє різноманітні продукти, такі як тканини, швейний і трикотажний одяг, взуття, панчішно-шкарпеткові вироби, хутро (натуральне та штучне), шкіряні товари і галантерея, фурнітура, фарфоровий посуд і інше. Ця продукція має значущий вплив на соціально-економічний стан суспільства та національну безпеку країни.

Українська легка промисловість складається із 17 підгалузей і забезпечує приблизно 150 тисяч робочих місць, що робить її соціально значущим сектором економіки. Цей сектор є орієнтованим на кінцевого споживача та має потенціал для виготовлення різноманітних товарів, які можуть задовольнити попит на внутрішньому ринку. Підприємства легкої промисловості розташовані практично в усіх регіонах України, з основними виробничими потужностями у місті Києві та Київській області, Львівській, Дніпропетровській, Харківській, Закарпатській областях.

Головною проблемою підприємств легкої промисловості України є те, що вони в більшості випадків не виробляють повністю готовий продукт. Виробництво відбувається на базі давальницької сировини і є імпортохалежним.

Половину всієї імпортованої продукції складають такі товари: взуття та частини взуття (18,6%), одяг текстильний (11,8%), одяг трикотажний (11,0%), тканини з хімічних волокон та ниток (7,7%).

Після дослідження факторів впливу на розвиток легкої промисловості було виявлено основні тенденції, як розвивається ринок та проведено СВОТ аналіз підприємств легкої промисловості.

Аналіз чинників, що впливає на імпорт товарів легкої промисловості України дозволів виокремити чинники, що впливають на імпорт як фактор забезпечення

безперебійної роботи промисловості та чинники, що узагальнено впливають на обсяги імпорту товарів легкої промисловості, які перепродаються на внутрішньому ринку.

Розрахунок та аналіз основних показники, що характеризують стан імпорту товарів легкої промисловості, дозволів зробити висновок, що географічна структура імпорту є достатньо різноманітною і включає, окрім країн Європи, країни Азії та Африки. Найбільшим імпортером для України є Китай, Туреччина та Польща.

Протягом 2020-2022 рр. щорічно зростали обсяги імпорту давальницької сировини Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської та Чернівецької областей. Однак питома вага імпорту давальницької сировини у загальному обсязі імпорту товарів Львівської та Івано-Франківської областей мала тенденцію до скорочення, а Закарпатської та Чернівецької – до зростання. У Волинській області протягом досліджуваного періоду обсяги імпорту давальницької сировини, як і її частка у імпорті області залишалась стабільною.

В розділі 3 на підставі проведеного аналізу та виявлених проблем розроблені рекомендації та напрямки розвитку імпорту товарів легкої промисловості, а саме:

- Встановити нульову ставку зі сплати ПДВ на обладнання, що ввозиться в Україну для виробничих потреб підприємств легкої промисловості, оскільки в Україні взагалі не виробляється таке обладнання, а відсутність доступних кредитів для виробників плюс ПДВ на обладнання, – не дає можливостей для швидкого переоснащення та оновлення ресурсів. А ця галузь – це модна індустрія, де технології змінюються відповідно до трендів, тенденцій та пори року.

- Спрямувати кошти, вивільнені від оподаткування прибутку – на модернізацію, розбудову, цифровізацію та впровадження інновацій, пов'язаних з основною діяльністю.

Також внесено рекомендацію щодо удосконалення та спрощення митних процедур, наближення їх до підходів ЄС щодо встановлення однакового рівня пільгових ставок ввізного мита в межах певних товарних позицій, уникнення зловживань з перекодифікацією, скорочення здійснення складних лабораторних досліджень та додаткових витрат бюджету і коштів підприємств тощо.

Для вирішення проблеми тіньового імпорту рекомендовано розвивати помірний ціновий сегмент "fast fashion".

Для забезпечення результативності інноваційної діяльності в роботі визначені стратегічні напрями розвитку інновацій для підприємств галузі.

А для зниження негативного впливу імпорту вживаного одягу в Україну на попит продукції виробництва вітчизняних підприємств визначено необхідність:

- створення механізмів санітарного контролю за станом вживаних товарів та їх реалізацією;
- заборону ввезення окремих категорій вживаних товарів (такі, які не можуть використовуватись для носіння вдруге через норми санітарної безпеки);
- створення ліцензії для того, щоб займатись перепродажем вживаного одягу;
- додання відповідного механізму у Податковий кодекс, який буде накладати податок на імпортерів одягу, який вже був у вжитку.

Способом захисту вітчизняної легкої промисловості від впливу дешевої імпортової продукції, особливо з Китаю, може бути підвищення (відповідно до правил Світової організації торгівлі) митних ставок і податку на додану вартість для імпорту одягу, взуття, галантерейних та інших товарів легкої промисловості. А для сировини і тканин від яких ця галузь залежить навпаки знижувати ввізні бар'єри. Це

може бути ефективним заходом для захисту галузі, яка має реальний і перспективний виробничий потенціал в Україні

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналіз ринку одягу і франшиз одягу в Україні. URL: <https://pro-consulting.ua/ua/issledovanie-rynka/analiz-rynka-odezhdy-i-franshiz-odezhdy-v-ukraine-2019-god> (дата звернення: 21.09.2023)
2. Будемо працювати, адже мій бренд, то моя третя дитина. – 2022. - URL: <https://elle.ua/ludi/novosty/budemo-pracyuvati-adzhe-my-brend--ce-moya-tretya-ditina-yak-ukransk-dizayneri-vizhivayut-pd-chas-vyni/> (дата звернення: 20.09.2023)
3. Весь світ продовжує підтримувати Україну під час війни, яку розв'язала росія. URL: <https://1plus1.ua/novyny/ak-svitovi-zirki-pidtrimuut-ukrainu-ta-zasudzuut-rosijsku-agresiu>. (дата звернення: 12.10.2023)
4. Всесвітній банк. URL: <http://www.worldbank.org/>. (дата звернення: 15.09.2023)
5. Гречан А.П. Теоретико-методологічні основи розвитку підприємств легкої промисловості на інноваційних засадах. К. : КНУТД, 2005. 208 с.
6. Грищенко І.М. Легка промисловість України: теоретико-методологічні засади управління розвитком в умовах інтеграції до СОТ : моногр. К. : КНУТД, 2021. 332 с.
7. Державна служба статистики України : Офіційний вебсайт. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/spr.htm (дата звернення: 22.11.2023)
8. Державна фіскальна служба України. URL: <http://sfs.gov.ua/ms/f11>. (дата звернення: 27.09.2023)
9. Державний інформаційно-аналітичний центр моніторингу зовнішніх товарних ринків «Держзовнішінформ». URL.: www.mfa.gov.ua (дата звернення: 25.11.2023)
10. Друкер П. Як забезпечити успіх у бізнесі: новаторство і підприємництво / Пер. з англ. В.С. Гуля. – К.: Україна, 1994. – 319с
11. Іщук С.О., Созанський Л.Й. Проблеми та особливості розвитку легкої

промисловості в Україні: статистичний порівняльний аналіз із країнами Євросоюзу. *Статистика України*. 2020. Вип 1

12. Кінець епохи fashion: що чекає ринок одягу в Україні. *Pro-consulting*. 2019. URL: <https://pro-consulting.ua/ua/pressroom/konec-epohi-fashion-chto-zhdyot-rupok-odezhdy-v-Ukraine>. (дата звернення: 24.11.2023)

13. Лабурцева О.І. Маркетингові дослідження українського ринку текстильних виробів: сучасний стан, проблеми, перспективи / О.І. Лабурцева // *Формування ринкової економіки: Зб. наук. праць. Спец. вип. Маркетинг: теорія і практика*. – Ч.1. К.: КНЕУ, 2007. С. 403-418.

14. Лабурцева О.І. Оптимізація стратегічного розвитку підприємств взуттєвої промисловості в умовах невизначеності / О.І. Лабурцева, С.В. Беляєва // *Вісник КНУТД*. 2004. №3. С. 77-81.

15. Лебедев В.В. Пути развития текстильной и легкой промышленности URL.: <http://www.wto.ru/documents.asp?f=analitica2&t=14> (дата звернення: 12.10.2023)

16. Легка промисловість України: реалії та перспективи розвитку. Експертно-аналітична доповідь/ Колектив авторів під науковою редакцією д.е.н., професора, член-кор. НАПН України І. М. Грищенко. К. : КНУТД, 2015. 82 с.

17. Легка промисловість України: стан, проблеми, перспективи економічного розвитку / За ред. Волкова О.І., Гончарова Ю.В. К. : Київський національний університет технологій та дизайну, 2009. 446 с.

18. Легка промисловість України: теоретико-методологічні засади управління розвитком в умовах інтеграції до СОТ : монографія/ І.М. Грищенко [та ін.]; за ред. Ю.В. Гончарова. – К. : КНУТД, 2011. 332 с.

19. Москалюк С.С. Ринок швейної продукції: сучасний стан та тенденції розвитку / С.С. Москалюк. *Легка промисловість*. 2016. № 4. С. 46-47.

20. Нефьодова Ю.В. Напрямки розвитку легкої промисловості України URL.: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Vdnuet/econ/2010_3/Nefedova.pdf (дата звернення: 12.11.2023)

21. Одяг українського виробництва. Про виробників одягу в Україні - трикотажне виробництво. Джерсі. Виробництво одягу. URL: <https://tricot.com.ua/uk/odyag-ukrayinskogo-vyrobnytva-pro-vyrobnykiv-odyagu-v-ukrayinitrykotazhne-vyrobnytvo> (дата звернення: 27.11.2023)
22. Олександра Екстер – амазонка українського авангарду. *Aristocrats*. 2022. URL: <https://aristocrats.fm/oleksandra-ekster-amazonka-ukrayinskogo-avangardu/> (дата звернення: 30.11.2023)
23. Особливості розвитку та сучасний стан легкої промисловості України. URL.: <https://mozok.click/2386-osoblivost-rozvitku-ta-suchasniy-stand-legkoypromislovost.html> (дата звернення: 20.11.2023)
24. Оцінка сучасного стану ринку одягу в Україні. *Economy.Nauka*. 2021. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/6_2021/87.pdf (дата звернення: 24.10.2023)
25. Проблеми легкої промисловості України, та шляхи їх вирішення. URL.: <http://intkonf.org/velimchanitsya-ti-suchasniy-stand-legkoji-promislovosti-ukrayini/> (дата звернення: 27.11.2023)
26. Сучасний стан легкої промисловості України. URL.: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4423> (дата звернення: 12.11.2023)
27. Технологічна модернізація промисловості України / За ред. д. е. н. Л.І. Федулової; Інститут економіки та прогнозування. – К., 2008. 472 с. С. 125-126
28. Украинский легпром теряет внутренний рынок. URL.: http://dengi.ua/news/86744_Ukrainskij_legprom_teryayet_vnutrennij_rynok.html (дата звернення: 22.11.2023)
29. Українська асоціація підприємств легкої промисловості. Збірник матеріалів до розширеної наради з питань розвитку легкої промисловості. Чернівці. 13 с.
30. Чем секонд-хенд вредит легкой промышленности. URL.: http://www.goodvin.info/biznes/chem_sekond_hend_vredit_legkoy_promyshlennosti.html (дата звернення: 22.11.2023)

31. Шершньова З.Є. Стратегічне управління. КНЕУ, 2003. 394 с.
32. Stakeholder. *Investopedia*. 2021. URL: <https://www.investopedia.com/terms/s/stakeholder.asp> (дата звернення: 01.10.2023)
33. The eCommerce market in Ukraine Here. *ecommerce DB*. 2022. URL: <https://ecommercedb.com/en/markets/ua/all>. (дата звернення: 01.12.2023)
34. The Myth of Sustainable Fashion. *HBR*. 2022. URL: <https://hbr.org/2022/01/the-myth-of-sustainable-fashion> (дата звернення: 01.10.2023)
35. U.S. apparel market - statistics & facts. *Statista*. 2022. URL: <https://www.statista.com/statistics/856454/market-share-of-the-leading-clothing-and-apparel-brands-worldwide/>. (дата звернення: 02.10.2023)
36. UK Online Shopping and E-Commerce Statistics for 2017. *Nasdaq*. 2017. URL: <https://www.nasdaq.com/articles/uk-online-shopping-and-e-commerce-statistics-2017-2017-03-14> (дата звернення: 17.11.2023)
37. What Is A Capsule Wardrobe? *The good trade*. 2022. URL: <https://www.thegoodtrade.com/features/what-is-a-capsule-wardrobe> (дата звернення: 15.11.2023)
38. What Is A Capsule Wardrobe? URL: <https://www.thegoodtrade.com/features/what-is-a-capsule-wardrobe> (дата звернення: 21.11.2023)
39. What is the demand for apparel on the European market? URL: <https://www.cbi.eu/market-information/apparel/what-demand> (дата звернення: 12.11.2023)
40. Women's Suit Guide 2021-2022: Stylish Pantsuit Models. URL: <https://www.fitndstyle.com/fashion-guide/womens-suit-guide-2021-2022-stylish-pantsuit-models/> (дата звернення: 12.11.2023)